

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Вадима Гетьмана»
Фінансово-економічний факультет
Кафедра банківської справи
Банківський клуб КНЕУ

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС РОБІТ ТАЛАНОВИТОЇ МОЛОДІ
У СФЕРІ ГРОШЕЙ, ФІНАНСІВ ТА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

Збірник есе учасників грандфіналу конкурсу

Київ, 18 травня 2018 року

КНЕУ 2018

УДК 336.71(477)

Всеукраїнський конкурс робіт талановитої молоді у сфері грошей, фінансів та банківської справи: збірник есе учасників грандфіналу. Київ, 18 травня 2018 р. / [С.М. Аржевітін, І.Б. Охрименко]. – К. : ТОВ НВП “Інтерсервіс”, 2018. – 52 [2] с.

ISBN 978-617-969-766-8

Збірник есе висвітлює спектр теоретичних і практичних питань проблем розвитку сучасного суспільства у сфері грошей, фінансів і банківської справи. Матеріали есе представляють особисту думку талановитої молоді з різних регіонів України. Студенти коледжів і учні старших класів загальноосвітніх шкіл висловлюють думки щодо проблем розвитку банківської системи України, нових і традиційних форм грошей, перспектив розвитку інновацій у грошовій і фінансово-банківській сфері.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей, слухачів бізнес-шкіл, інститутів підвищення кваліфікації, спеціалістів з фінансів та банківської справи.

УДК 336.71(477)

Наукові редактори: *Аржевітін С.М.*, завідувач кафедри банківської справи, д.е.н.; *Охрименко І.Б.*, к.е.н., доцент.

Автори опублікованих матеріалів та наукові керівники несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

*Рекомендовано до друку кафедрою банківської справи КНЕУ
Протокол № 13 від 21.05.2018 р.*

ISBN 978-617-696-766-8

ЗМІСТ

Модератори конкурсу:

Аржевітін С.М. д.е.н., завідувач кафедри банківської справи,
Охрименко І.Б., к.е.н., доц., **Ярошенко С.С.** президент банківського клубу.

ВСТУП	4
Беспалий Є.І. ЩОБ ВИ ЗАПРОПОНУВАЛИ ДЛЯ ВИХОДУ З БАНКІВСЬКОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ?	5
Брижата Я.Є. ЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ?	8
Вакулюк С.А. ЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ В УКРАЇНІ?	12
Глазкова В.О. ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ	15
Гончаренко О.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ В УКРАЇНІ	19
Грицик К. В. ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ	24
Кірсєва Є.Д. ЯК ВИЙТИ З БАНКІВСЬКОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ?	29
Коноваленко Є. С. ЩО СТАНЕТЬСЯ, ЯКЩО ЗНИКНИТЬ УСІ ГРОШІ?	31
Лебединець К. В. СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, БАНКИ, ГРОШІ, - ЩО Є НАЙГОЛОВНІШИМ В ЕКОНОМІЦІ?	33
Левченко А. С. і Мацьовита С. О. УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО. ЩО БУДЕ, КОЛИ ЗНИКНУТЬ ГРОШІ? І ЧИ ЗНИКНУТЬ ВЗАГАЛІ?	35
Лиса Д.Ю. ЩО СТАНЕТЬСЯ, ЯКЩО ЗНИКНИТЬ УСІ ГРОШІ?	37
Минів В.Р. СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, БАНКИ, ГРОШІ – ЩО Є НАЙГОЛОВНІШИМ?	40
Рябенко В.Д. ЩО СТАНЕТЬСЯ, КОЛИ ВСІ ГРОШІ ЗНИКНИТЬ?	42
Семенець В.А ЧИ МОЖНА НАДРУКУВАТИ ГРОШЕЙ СТІЛЬКИ, ЩОБ УСІМ ВИСТАЧИЛО.....	46
Сінгаївський О.Д. ЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ	50

ВСТУП

В рамках профорієнтаційної роботи Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана, за ініціативи Банківського Клубу КНЕУ та підтримки кафедри банківської справи, для учнів старших класів та студентів коледжів у 2018 році вперше було проведено Всеукраїнський конкурс робіт талановитої молоді в сфері грошей, фінансів та банківської справи.

Протягом трьох місяців талановита та здібна молодь зі всієї України мала можливість спробувати себе в ролі аналітиків, експертів та відчутти на собі особливості такої професії як банкір, надіславши роботу за обраним тематичним напрямком:

1. Конкурс творчих презентацій на задану тематику;
2. Віртуальна економічна гра «Стратегія банку на ринку фінансових послуг».

Загалом у конкурсі взяло участь 279 учасників з усієї України, найбільше з Київської – 58 учасників, Вінницької – 53 учасники та Донецької області – 34 учасники.

Серед запропонованих тем найбільшу цікавість учасників викликали такі:

1. Які перспективи криптовалют у світі (63 роботи);
2. Чи можна надрукувати грошей стільки, щоб усім вистачило (32 роботи);
3. Що станеться, якщо зникнуть усі гроші (32 роботи).

За результатами детального аналізу кожної роботи було визначено 44 фіналісти конкурсу, серед яких 24 було запрошено на Гранд-фінал до Києва.

18 травня 2018 на кафедрі банківської справи КНЕУ відбувся Гранд-фінал конкурсу, що передбачав захист робіт учасників та нагородження переможців. Креативність та здібність учасників конкурсу приємно вразила оргкомітет і журі конкурсу, що спонукало нас до публікації цього збірника есе.

Дякуємо всім за плідну працю. Бажаємо творчої наснаги, нових звершень та перемог! До нових зустрічей у КНЕУ!

З повагою, оргкомітет конкурсу.

ЩОБ ВИ ЗАПРОПОНУВАЛИ ДЛЯ ВИХОДУ ІЗ БАНКІВСЬКОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ?

Банківська система представляє ядро фінансового сектору. Банківська криза являє собою нездатність банківської системи виконувати свої основні функції акумуляції та мобілізації тимчасово вільних коштів, надання кредитів, проведення розрахункових і платіжних операцій у економіці країни. Банківська криза являє собою нездатність банківської системи виконувати свої основні функції акумуляції та мобілізації тимчасово вільних коштів, надання кредитів, проведення розрахункових і платіжних операцій у економіці країни.

Важливість аналізу кризи банківської системи витікає не лише з особливостей функціонування банківської системи, а й з її значимості як для економіки та фінансової системи держави загалом, так і безпосередньо для кожного її суб'єкта. Тому гостро стоїть питання, по-перше, якісної діагностики банківської системи, передбачення ймовірних криз та мінімізації їх негативних наслідків для кожного суб'єкта економічних відносин; по-друге, визначення ролі державних органів в цьому процесі. Неможливо передбачити або спрогнозувати кризу банківської системи і розробити антикризову програму без детального дослідження природи та сутності кризи, її характеристик, особливостей проявів та параметрів.

Негативними наслідками впливу банківської кризи на фінансову стійкість українських банків є:

- зниження якості банківських активів;
- втрата довіри з боку вкладників;
- зниження ліквідності;
- зменшення капіталізації банків;
- скорочення ресурсної бази банків;

- зростання процентних ставок;
- збільшення обсягів неповернутих валютних кредитів;
- ймовірність подальшого зниження обсягу банківських депозитів;
- зниження обсягу кредитування реального сектору економіки;
- значні проблеми з ліквідністю внаслідок продовження відпливу ресурсної бази із банківських установ.

Банківська криза послужила поштовхом до:

- вироблення вимог щодо підвищення якості роботи наглядових органів, перегляду принципів організації їх роботи, нормативних і методичних документів, що регламентують їх діяльність;
- створення нових органів нагляду або укрупнення існуючих, створення систем страхування депозитів;
- заохочення злиттів і поглинань банків;
- поетапне вдосконалення законодавчої та інституційної бази;
- реструктуризація банківської системи.

Можна виділити чотири напрямки заходів з подолання банківських криз:

- надання державної підтримки банкам;
- заходи інституційного характеру (реструктуризація банківських систем, реформування органів банківського нагляду);
- перегрупування в банківському секторі за рахунок злиттів і поглинань банків;
- заходи, що вживаються банками в індивідуальному порядку та спрямовані на відмову від одних і на розширення інших видів діяльності, на підвищення продуктивності, скорочення персоналу, зміну організаційної структури тощо.

Здійснення державної підтримки банкам повинно включати наступні заходи:

- відновлення ліквідності банків шляхом надання центральним банком додаткових коштів у вигляді кредитів окремим банкам у період гострої нестачі ліквідних коштів;

- рекапіталізація банків, тобто відновлення втраченого банками капіталу, як правило, за рахунок державних коштів;
- викуп безнадійних активів банків за рахунок бюджету або коштів центрального банку.

Заходи, спрямовані на зменшення кризових проявів на грошово-кредитному ринку:

- нормалізація функціонування банківської системи;
- повернення до висхідної динаміки депозитів, зменшення попиту на іноземну валюту на внутрішньому ринку;
- активізація функціонування міжбанківського кредитного ринку;
- збереження довіри до національної валюти;
- впровадження нових технологій та розширення спектра банківських операцій;
- поширення використання спеціальних платіжних засобів;
- відновлення процесів кредитування через механізми рефінансування.

Ключовими інструментами у подоланні фінансової кризи є:

- надання центробанками необхідної ліквідності;
- рекапіталізація здорових фінансових інститутів і звільнення банків від проблемних активів;
- в повному обсязі відновити рефінансування комерційних банків, а також переглянути порядок його здійснення;
- забезпечення прозорих умов надання рефінансування та однаковий доступ для всіх банків.

Щоб розв'язати всі ці проблеми та забезпечити збереження фінансової стійкості вітчизняних банків, необхідно:

- реструктуризувати наданих раніше кредитів, погашення яких не здійснюється. При цьому банки повинні шукати джерела покриття збитків, які виникатимуть у процесі здійснення такої реструктуризації;

- об'єднати зусилля всіх гілок влади і розробити заходи, які були б спрямовані на вихід України з політичної та економічної кризи. Адже розв'язання проблем банківської системи є функцією, похідною від розв'язання проблем економіки;
- на законодавчому рівні відмінити прив'язку абсолютного розміру статутного капіталу до євро, хоча би в умовах економічної кризи;
- з метою недопущення втрати вітчизняними банками власного капіталу внести зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність», визначивши мінімальні вимоги до розміру статутного капіталу на момент реєстрації банку у національній валюті;
- створити державний фонд чи підприємство, яке викупить у банків проблемні кредити і таким чином зніме проблему їх неповернення. Створення такої спеціалізованої установи, яка викупувала би проблемні банківські активи і брала на себе подальшу турботу про них, допомогло б банкам, очистивши свої баланси, поступово повернутися до нормальної повноцінної життєдіяльності;
- приділити значну увагу здійсненню поточного моніторингу стійкості банківського сектору з боку НБУ з метою операційного виявлення зростання негативних тенденцій у банківському секторі та вжиття ефективних заходів щодо їх подолання.

Брижата Я.Є.

*Технологічно – промисловий коледж Вінницького
національного аграрного університету, 2 курс*

Науковий керівник – викладач I категорії економічних дисциплін Поліщук Н.М.

ЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ?

Україна – відносно молода держава. На даному етапі свого розвитку вона має вигідне географічне положення, родючі ґрунти та працьовитих людей. Однак над цим усім переважає нестабільна економічна ситуація. Останній рік запам'ятався українцям не лише гучними політичними скандалами, а й

неприємними економічними трендами. Зокрема падінням гривні, збільшенням цін на продукти, безробіттям. Актуальним питанням для нас залишається майбутнє цифрових грошей в Україні. Наша держава ще досі не визначилася в питанні регулювання криптовалют. Ця фінансова система настільки специфічна, що українське фінансове та валютне законодавство просто не має готових механізмів і понять аби регулювати цю сферу.

Криптовалюта – це вид цифрової валюти, емісія та облік якої здійснюється за допомогою асиметричного шифрування. Основною особливістю цієї валюти є те, що вона емітується безпосередньо в мережі і жодним чином не пов'язана з будь-якою іншою валютою чи державною валютною системою.

На даний момент у світі існує близько тисячі видів криптовалют, і цей ринок продовжує рости. Біткоїни – це перша й найвідоміша монета з безлічі інших віртуальних електронних валют. Він функціонує без жодного контролюючого органу або центрального банку; обробка транзакцій здійснюється колективно учасниками мережі, що дозволяє проводити будь-які операції анонімно, без ідентифікації користувача.

Біткоїн має відкритий вихідний код; ніхто не володіє і не контролює біткоїни, але всі можуть стати учасниками мережі. Мережа біткоїн заснована на так званому «блокчейні» (ланцюжку блоків) і являє собою публічний реєстр, який зберігає дані про всі транзакції системи. Усі транзакції захищені електронними підписами користувачів — учасників мережі, які видобувають біткоїн і/або проводять з ними будь-які операції.

Враховуючи «незалежність» біткоїну від світових фінансових систем, ставлення до нього неоднозначне, а в багатьох країнах статус криптовалюти досі не визначений. У квітні 2017 року уряд Японії офіційно визнав біткоїн платіжним засобом, який виконує функцію валюти. Водночас офіційною грошовою одиницею залишилася лише ієна. Ще одна країна – Південна Корея – заявила про намір легалізувати криптовалюту. В цей же час з правовим статусом біткоїнів не виникає проблем і в Канаді. Ця країна відкрита для

біткоїн-транзакцій. Канадське податкове агентство розглядає його як цінне майно (дохід, отриманий в результаті транзакцій, розглядається як дохід від комерційної діяльності). Податки можуть коливатися, залежно від того, як використовуються біткоїни: для покупки-продажу або в якості інвестицій. Тому на біржі криптовалют діють ті ж норми закону по боротьбі з відмиванням грошей, що і на бізнес, який надає розрахунково-касові послуги.

Питання, яке хвилює решту країн, які не визначилися із статусом віртуальної валюти: «Чи не схоже це на «піраміду»?» Експерти кажуть, що не можна назвати це фінансовою пірамідою. «Один із чітких показників фінансової піраміди – гроші одних людей використовуються для виплат іншим. Біткоїн поводить себе інакше: це лімітований актив, ціна на який при різкому підвищенні попиту стрімко зростає за рахунок фіксованої пропозиції», – пояснює співзасновник експертного центру DistributedLab, який займається зокрема blockchain-технологіями, однак застерігає, що не всі фінансові інструменти на основі шифрування настільки надійні.

Чи може в один момент криптовалюта зникнути і людина залишиться ні з чим? «Щодо біткоїну, думаю, що навряд чи це коли-небудь взагалі станеться. Якись інші криптовалюти – більш ризиковані, тому перед тим, як щось робити: заробляти, купувати, отримувати, необхідно вивчати питання. Це особиста відповідальність кожної людини, яка в цьому бере участь», – наголошує Вадим Попов, директор з маркетингу Bitcoin-агентства KUNA. «Люди можуть добровільно користуватись чи не користуватись, і ніхто не закликає, що «терміново купуйте і ви збагатитесь», ніхто нікому нічого не обіцяє» - резюмує він.

Часто можна зустріти аргументи, що криптовалюту використовують для фінансування тероризму, в наркоторгівлі або у нелегальних оборудках, бо їх не можна відстежити. І от хакери, які атакували 150 країн світу, вимагали викуп у біткоїнах. «Справа в тому, що і звичайні гроші використовуються для темних операцій, так само, як і молотки можна використовувати для кримінальних дій,

як і інші непристосовані для цього речі. Дуже популярна страшилка, що наркоторговці та хтось ще активно використовують криптовалюти, хоча існують офіційні дослідження, які кажуть про те, що не більше від 2% всіх операцій проводяться на чорному ринку із використанням криптовалют», – зауважує директор з маркетингу Bitcoin-агентства.

В Україні криптовалюти не отримали визнання. Про це в 2017 році заявив заступник голови НБУ Олег Чурій. За його словами, оскільки нема центрального емітента, то «це точно не валюта». Тобто, Нацбанк не може визнати це платіжним засобом. Головна причина, це те, що «люди можуть втратити гроші», зокрема, внаслідок шахрайства з криптовалютами, зазначив Чурій. Очевидно, що законодавство України та влада відстають від викликів часу. Хоча й НБУ та Державна фіскальна служба заявляли про незаконність криптовалют, це не відлякує наших співвітчизників від їх використання.

Українські економісти вважають криптовалюту грошима майбутнього. Але визнають: віртуальна і ніким не контрольована валюта ненадійна. «Якщо Ви в суд сьогодні принесете заяву і скажете, що заплатили біткоїни, а Вам за це не надали товар, то суд не буде знати, як з цим працювати, тому що незрозуміло, як це класифікувати», – пояснює Тимофій Милованов, заступник голови наглядової ради Національного банку України. Це залежить від того, що ви купували, та в кого (вважає Вадим Попов). Ризики не більші, ніж зі звичайними грошима, коли ви щось купуєте, а потім не отримуєте, додає він. «Якщо в суду виникне таке питання, суд завжди може запросити експертів, які роз'яснять те, що незрозуміло суду. А друге – саме тому ми і чекаємо прояснення статусу криптовалют в Україні від Нацбанку», – зазначає Попов.

Ми, як свідомі громадяни своєї країни, повинні рухати свою Україну вперед! Тому ми маємо знати, що існує й українська криптовалюта – «Карбованець». Її заснували у 2016 році, а за півроку у 2017 вартість KRB зросла майже у 67 разів. «Через новини про «Карбованець» різко виріс попит - і відповідно зросла ціна. Але не можна сказати, що все це тільки результат хайпу

у медіа, оскільки причиною перших публікацій про «Карбованець» стало його стабільне зростання протягом року», - розповів на умовах анонімності сайту АІН один з розробників криптовалюти. 28 листопада 2017-го року вартість криптовалюти на деякий час перевищила 2\$, таким чином подорожчавши у 354 рази з моменту запуску. На січень 2018-го в обігу існувало більше 5 млн карбованців.

Вважаю, що криптовалюта має право на існування не тільки в світі, а й в Україні. Але перш за все, потрібно стабілізувати економічну ситуацію. Нашій державі обов'язково потрібно врегулювати питання щодо цифрових грошей. І головне: не копіювати досвід інших держав, що може спричинити негативні наслідки, а самостійно й грамотно підлаштувати законодавчу базу для успішного розвитку та функціонування віртуальної валюти.

Вакулук С.А.

Горохівський коледж ЛНАУ, 3 курс

Науковий керівник – викладач обліково-економічних дисциплін Галтман Т.В.

ЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ В УКРАЇНІ?

Досліджуючи перспективи розвитку банків в Україні, слід відповісти на питання, яку роль відіграє банківська система в економіці країни? Безперечно, це одна із найважливіших складових фінансової системи держави. Від її стабільності та рівня розвитку залежить функціонування всієї національної економіки. Це зумовлено, перш за все тим, що основним завданням банківського сектору є перерозподіл фінансових ресурсів з метою найбільш ефективного їх використання. Якщо аналізувати економіку України, фінансовий ринок якої, на мою думку, ще не досяг рівня розвитку високо розвинутих країн, можна сказати, що банківський сектор в Україні концентрує понад 90% усіх фінансових послуг. Протягом останнього десятиріччя ускладнились умови діяльності та розвитку банків через вплив світової

фінансової кризи, політичних змін, військових дій на сході України, скорочення виробництва, девальвацію гривні, зниження інвестиційної активності.

Аналізуючи сучасний стан банківської системи України, слід зазначити, що протягом останніх десяти років вона пережила дві значні кризи. Перша криза у фінансовій сфері розпочалася ще у 2008-2009 роках під впливом світової економічної кризи. Не встигли банківські установи оговтатись від її наслідків, як у 2014 році почалась нова системна криза, яка була зумовлена не стільки економічними, скільки політичними проблемами. Адже збройний конфлікт на сході країни, анексія Криму, макроекономічні та політичні шоки призвели до значних негативних наслідків в банківському секторі.

Впродовж 2008-2017 років українська банківська система суттєво змінилася. На мою думку, ліквідація великої кількості банків, була неминучою в Україні. Процес очищення почався ще з 2014 року, але великих масштабів він набув протягом 2015-2017 років. Станом на початок 2018 року в банківському секторі України функціонувало 82 банківські установи, на противагу 180 банків у 2014 році.

Згідно з оцінками Ради Національного банку України прямі фіскальні витрати України на подолання наслідків кризи банківського сектору вже сягнули 14% ВВП, а загальні втрати економіки від кризи становлять 38% ВВП.

Не дивно, що такі кризові явища в економіці призвели до багатьох проблем у банківській системі:

- нестача ресурсів банків;
- велика частка проблемних кредитів (понад 50%) у структурі кредитного портфеля банків;
- збільшення витрат банків, і як наслідок збиткова діяльність банківських установ в цілому. За 2017 рік в Україні збиток банківського сектору становив 24,4 млрд. грн., з яких 23 млрд. грн. (94%) припадає на Приватбанк;
- недостатній рівень капіталізації банків;
- недотримання показників статутного і регулятивного капіталу банків;

- зниження довіри до банківської системи.

Враховуючи ситуацію, яка склалася на фінансовому ринку та тенденції в банківському секторі, я б виділила наступні основні перспективи розвитку банків України.

По-перше, кількість банків надалі продовжуватиме скорочуватись. Річ у тім, що у зв'язку з вимогами НБУ щодо щорічного збільшення статутного капіталу на 50 млн. грн. значна кількість банків не відповідатиме нормативу капіталу. Тому більша їх частина для вирішення цієї проблеми буде об'єднуватись у вигляді злиття або продаватися.

Другою перспективою є зниження конкуренції на банківському ринку. Після націоналізації Приватбанку частка активів державних банків складає майже 55% у структурі активів всіх банків. А гарантування вкладів у державних банках в повному розмірі є суттєвим аргументом для вкладників, які зупиняють свій вибір на державних банках. Для того щоб недостатня конкуренція негативно не вплинула на весь банківський сектор, варто було б зосередити зусилля на покращенні менеджменту державних банків, як мають переважаючі позиції на ринку. Коли фінансовий стан Приватбанку нарешті стабілізується, доцільним буде його прозорий, публічний продаж інвесторам.

По-третє, після надто ризикованої кредитної діяльності у періоди економічного зростання, банківські установи в перспективі змушені будуть проводити більш виважену кредитну політику. У зв'язку із вкладанням значної частини кредитного портфеля у ризикові проекти, у структурі активів банків переважають проблемні активи (станом на 01.01.2018р. їх частка склала 54,5%). Для зниження рівня проблемності кредитного портфеля, потрібна нормативна допомога держави у вигляді прийняття закону України “Про захист прав кредиторів” та чітка стратегія кредитної політики банків, спрямована, в основному, на малий та середній бізнес.

І на завершення, хочу підкреслити, що жодна державна підтримка не покращить стан банківської установи, якщо її менеджмент не працюватиме в

напрямку розвитку цифрових технологій. Лише незначна кількість банків мають сучасну автоматизовану систему. Переважна більшість комерційних банків не вкладали ресурси в розвиток цього напрямку і тому автоматизація їх банківського бізнесу перебуває на рівні середини 2000-х років, що досить знижує продуктивність їх діяльності. Враховуючи те, що частину послуг банків уже надають фінтех-компанії та мобільні оператори, питання пошуку коштів на розвиток сучасних технологій набуває ще більшої актуальності. У зв'язку із такими структурними змінами на фінансовому ринку, доцільно було б законодавчо закріпити Національний банк України регулятором також і небанківських фінансових установ.

Література:

1. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року // Національне рейтингове агентство «Рюрік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf
2. Огляд банківського сектору. - лютий 2018р. // НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64628171>
3. Оцінка Радою НБУ діяльності Правління НБУ щодо розвитку банківської системи та окремих нормативних актів з питань банківської діяльності // Рішення Ради НБУ від 04 липня 2017 року №29-рд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=51452711>

Глазкова В.О.

Буриштинський енергетичний коледж ІФНТУНГ, 2 курс

Науковий керівник – викладач економічного відділення Ковальський Т.А.

ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ

В сучасних умовах розвитку економіки та глобалізації ІТ-технологій створюються та набувають світового поширення альтернативні способи

проведення платежів та здійснення розрахунків між людьми й суб'єктами господарювання, переважно у формі віртуальних грошей.

Криптовалюта – це віртуальна валюта, швидка і надійна система платежів та грошових переказів, заснована на новітніх технологіях і непідконтрольна жодному уряду.

Це суттєва відмінність від звичайних грошей, які перш, ніж з'явитися на рахунку в електронному вигляді, повинні бути спочатку внесені на рахунок у грошовому еквіваленті. По суті, криптовалюта - це експеримент, глобальна мета якого звільнити величезні масиви від транзакцій банківського управління.

До основних переваги криптовалюти за версією Kuna Bitcoin Agency відносять:

- 1) збереження цінності та швидке її передавання;
- 2) низькі комісії;
- 3) неможливість крадіжок та підробок;
- 4) прозорість блокчейну;
- 5) зручність зберігання і переміщення.

Доречно відзначити, що на курс криптовалюти не впливає інфляція, він не залежить від політичних умов чи діяльності фінансово-кредитних установ. Попит на валюту формується під впливом обсягу товарів чи можливих послуг в розрахунку на біткоіни.

У світі налічується близько 1200 криптовалют (Litecoin, Dash, Monero, Ethereum, Ripple, Augur і т.д.) з ринковою капіталізацією \$396 млрд. Найвідомішою, зі швидким розвитком та поширенням, є – Bitcoin. Вона функціонує самостійно без спеціально визначеного центру управління. Всі операції із нею проходять анонімно, в електронному форматі. Учасники угод здійснюють операції з криптовалютою напряму, без посередників чи інших зацікавлених осіб шляхом обміну біткоінів. Купівлю-продаж даної валюти також можна здійснити через спеціальні онлайн біржі.

На піку своєї вартості за Bitcoin давали майже 20 тисяч доларів. У криптовалюти є свої прихильники та противники: хтось вважає, що Bitcoin не має перспектив і це чергова «фінансова піраміда», а хтось вірить, що це валюта майбутнього.

У 2015 році Європейський суд звільнив Bitcoin від оподаткування, чим фактично визнав її грошовою одиницею. Але у більшості країн світу біткойн не має юридичного статусу валюти, грошової одиниці чи засобу платежу.

Настороженість регуляторних органів щодо криптовалют зрозуміти можна: встановити учасників трансакцій надзвичайно складно, а значить, даний фінансовий сегмент теоретично може використовуватися для відмивання грошей, отриманих злочинним шляхом чи фінансування тероризму.

У Китаї знаходиться один з найбільш швидкозростаючих фінтех-ринків в світі. Крім того, саме тут знаходиться більшість майнінг-пулів (наприклад, F2Pool, AntPool, BTCC і інші). З кожним роком кількість інкорпорованого в Китаї криптовалютного бізнесу зростає. Але, саме тут, займаються побудовою системи повного контролю за криптовалютами, яка полягатиме у централізованій роботі власної інфраструктури, біржі та майнінг-центру.

Влада Південної Кореї анонсувала підготовку законопроекту, який істотно обмежить торгівлю криптовалютою в країні.

На курс криптовалюти вплинула й Індонезія, де також заявили про заборону торгівлі криптовалютою.

Сполучені Штати Америки - одна з найбільш зручних у світі країн для ведення криптовалютного бізнесу. Тут інкорпоровані великі хедж-фонди, біржі та інші компанії, пов'язані з криптовалютою, а за багато товарів і послуг можна розплатитися не тільки фіатними (грошима, номінальна вартість яких встановлюється і гарантується державою) або електронними грошима, але і цифровими. Зараз США визначили біткоїни схожими на актив, але ніяк не грошовими коштами і ввели податки на обмін біткоїнів.

Банкам Таїланду заборонили будь-які операції з криптовалютами через те, що вони можуть бути використані для фінансування тероризму або відмивання грошей.

У Франції посилили операції з криптовалютами онлайн-платформ. Тепер потрібен дозвіл, щоб запропонувати інвесторам фінансові продукти, засновані на криптовалюті.

Україна - країна, яка входить в ТОП-10 країн світу за кількістю користувачів Bitcoin. В Україні здійснює свою діяльність найбільше в СНД біткоїн-агентство Kuna, одним з проектів якого є криптовалютна біржа. Тут функціонують також і великі дослідницькі компанії, наприклад, Distributed Lab. Застосування децентралізованих технологій планується і частково реалізується вже і на державному рівні: e-Auction 3.0, e-Vox, E-Ukraine. Також в нашій країні дуже розвинене криптовалютне співтовариство.

Проте, Національний банк України, як регулятор грошово-кредитної системи, не визнає криптовалюту платіжним засобом, аргументуючи відсутність емітента та непідконтрольність певним установам. Платіжні системи, які не внесені до офіційного Реєстру платіжних систем і не мають центрального забезпечення не рекомендуються НБУ фізичним та юридичним особам, оскільки немає гарантій безпечності їх використання, і невтрата фінансових заощаджень.

РНБО доручила відповідним органам влади створити робочу групу для напрацювання нормативно-правових пропозицій для регулювання ринку криптивалют в Україні. У ВРУ зареєстровано законопроект №7183 від 06 жовтня 2017 р. «Про обіг криптовалюти в Україні», метою якого є легалізація в Україні технологій виготовлення та обігу криптовалют.

Оскільки не існує прямих законодавчих обмежень на операції з біткоїнами чи іншими різновидами криптовалют, особи та/або користувачі електронних мереж використовують віртуальну валюту на власний ризик і відповідальність.

Що буде далі?

Сьогодні спостерігається повільне, але все ж таки зростання криптовалют. Аналітик Saxo Bank Кей Ван-Петерсен, який ще в 2016-му році передбачив те, що Біткоїн досягне відмітки \$2 тис. у 2017-му році зробив новий прогноз. І згідно із його словами, Біткоїн за 10 років дійде до \$100 тис. завдяки поглинанню інституційних інвесторів та ф'ючерсних контрактів.

На даний момент інвестиційний інтерес до криптовалют залишається ще недостатньо високим, щоб надати значущий вплив на світову економіку. Про це йдеться в прес-релізі Центру біржових технологій (ЦБТ): “Криптовалюти не стануть причиною глобальної світової кризи в найближчому майбутньому, поки обсяг ринку не перевищує 1% від світового ВВП”.

Гончаренко О.О.

*Машинобудівний коледж ДДМА, м. Краматорськ 1 курс
Науковий керівник – викладач економічних дисциплін,
спеціаліст першої категорії Рубанова С.Я.*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ В УКРАЇНІ

За 26 років незалежності України банківська система пережила мінімум п'ять великих криз (1994, 1998, 2004, 2008-2009, 2014-2015), але остання була найглибшою і найболючішою для економіки. Можливо, завдяки цьому, а може й завдяки інституційній незалежності Нацбанку та професіоналізму його команди, останні потрясіння змусили екстерном вивчити давні уроки і зробити домашнє завдання, не виконуване десятиліттями.

Що нам чекати в 2018 році в банківській системі, не відволікаючись на передвиборний рік і потенційні макро ризики? Вважаю, що можна виділити наступні дев'ять суто банківських факторів:

- 1) домінування держбанків;
- 2) стратегія російських банків;
- 3) перспективи малих банків;

- 4) поява нових банківських бізнес-моделей;
- 5) консолідація банків;
- 6) вирішення питання проблемних кредитів;
- 7) діджиталізація банківського сектора;
- 8) розвиток небанківських фінтех-проектів;
- 9) подальша трансформація НБУ.

1. Держбанки домінують на українському ринку, збільшивши частку активів з 8% восени 2008-го до 56% на кінець третього кварталу 2017-го. В цілому на цей показник вплинула націоналізація Приватбанку в грудні 2016 року, але процес почався набагато раніше. По-перше, завдяки 100% гарантуванню депозитів в держбанках – у приватних банків такого привілею немає. По-друге, у держбанків немає належної системи мотивації вести бізнес розумно. І третє. Система корпоративного управління в держбанках вимагає серйозного посилення.

Якщо у Мінфіну не вийде реалізувати свою політику, то в період виборів, що наближаються, і зростання виплат за зовнішнім боргом держбанки без належного корпоративного управління, як і в минулі періоди, можуть бути використані для накачування економіки грошима, а держава так само буде чекати повернення коштів від екс-власників Привату.

2. Стратегії п'яти російських держбанків зрозумілі – вони зменшують свою частку на ринку всі останні 3 роки і продовжать це робити в 2018-му або шляхом продажу банків, або продажу активів. Один невеликий російський банк (VS Bank), знайшов покупця в особі Групи ТАС в 2017 році. Ще два банки шукають інвесторів, але це не так просто зробити. Думаю, протягом року реалізація цієї стратегії продовжиться, але не завершиться.

3. Перспективи малих банків більшою мірою залежать від того, що їм вдалося переконати НБУ перенести вимоги щодо збільшення статутного капіталу (тепер банки повинні мати статутний капітал в 300 млн. грн. тільки до 11 липня 2020 року). Проблема відстрочена, а рішення не знайдено. Справа в

тому, що близько 40 з 82 банків не дотягують поки що до нормативу статутного капіталу, оскільки є дійсно невеликими банками. Питання нового капіталу для них відкладене, це дає перепочинок малим банкам, але в той же час знижує їх мотивацію до структурних змін всередині цих банків, насамперед у сфері поліпшення корпоративного управління.

Якщо локальні власники не хочуть втратити банки, вони повинні перестати довіряти тільки лояльним і перевіреним співробітникам, найнявши, нарешті, професійний менеджмент і незалежні наглядові ради, і серйозно поставитися до питань корпоративного управління. НБУ має намір в 2018 році системно підійти до цієї теми. Зокрема з точки зору розвитку фінансової грамотності самих банкірів.

4. Поява нових бізнес-моделей банків давно очікувана, особливо у малих банків. У період до 2014 року багато локальних приватних банків використовувалися, як пілосос для залучення ресурсів, які були гостро потрібні в інших бізнесах власників цих банків, за межами банківського бізнесу (в сільському господарстві, будівництві, паливно-енергетичному комплексі тощо). Іншою бізнес-моделлю був кептивний банкінг, коли бізнесмени створювали банки, казначейства і розрахункові центри всередині своїх корпорацій, у яких на обох сторонах балансу свої компанії і їх зарплатні проекти. Кредитування підприємств було в такому випадку простим перекладанням грошей з однієї кишені в іншу, свою ж, при шалено низькій системі організації кредитного процесу. Ці моделі відмерли разом з відмивальними банками.

Також клієнтам потрібні банки, які спеціалізувалися б на обслуговуванні сімей (family banks), включаючи продукти, як для рітейл клієнтів, так і для бізнесу; на ринку все ще немає справжнього private bank для забезпеченої клієнттури – лише у кількох банків є невеликі напрями, які точно не відповідають всім вимогам клієнтів.

5. Консолідація банків повинна призвести до подальшого зменшення кількості банків на ринку. Рівень концентрації в банківській системі зараз

перебуває на комфортному середньоєвропейському ринку. Як результат, у 2018 році частка найбільших 20 банків в 2018 році залишиться на рівні 92-93% активів. Частка іноземних і державних банків (з урахуванням націоналізованого Привату) буде й далі зростати, а локальних і російських – знижуватися. У 2018 році додатковим фактором можуть стати проекти злиття дрібних банків, але в принципі, об'єднання невеликих банків (сукупна частка яких складає 2-2,5%) негативно не вплине на концентрацію. Нових іноземних банків на ринку не передбачається і в 2018 році, але угоди купівлі активів банків триватимуть, в основному за участю локального капіталу. Кількість банків до кінця 2018 року не більше 70-75 проти 82 зараз. Частина невеликих банків буде закрита через недокапіталізацію, частина заморожених банків самоліквідується, інші об'єднуються.

6. На жаль, питання проблемних кредитів не вирішене ні індивідуально банками, ні системно на рівні держави. І тягнеться воно ще з кризового 2008 року. З того часу ні судова система, ні виконавча служба не стали працювати краще, а закони про захист прав кредиторів так і лежать в парламенті. Ринок поганих боргів не з'явився – ніхто не хоче купувати "квиток на війну", коли зброя заряджена холостими патронами.

Але в 2018 році більшість заходів щодо вирішення питання з проблемними кредитами буде знаходитися за межами Центробанку – в Мінфіні, Мін'юсті, парламенті. Без вирішення цих питань більш масштабного відновлення кредитування і зниження ставок за кредитами не варто чекати в 2018 році. Сьогодні у банків є і капітал для кредитування, і вільна ліквідність в розмірі десятків мільярдів гривень. Крім того, багато скорегували свої кредитні правила, а значить, в 2018 році вдасться обійти граблі, на які всі наступили в період кредитного буму 2006-2008 років. Але оскільки посилення прав кредиторів поки що не спостерігається, банкіри задають собі просте запитання: чи хочемо ми увійти в ту саму річку ризикового кредитування в Україні? Відповідь – ні.

7. Клієнти і співробітники зачекалися діджиталізації банківського сектора. Дві фінансові кризи (2008-2009 і 2014-2015 років), високий рівень проблемної заборгованості й низька прибутковість призвели до того, що банки останні десять років мало інвестували в нові технології. За винятком ПриватБанку і ще декількох банків, автоматизація банківського бізнесу перебуває на рівні середини 2000-х. Дослідження, проведене McKinsey і Finalta на замовлення НБУ на початку 2016 року, показує, що через недостатню автоматизацію банківська система працює з продуктивністю в 9,5 разів нижче, ніж у Великій Британії. Банки мають величезні витрати і на персонал, і на організацію процесів там, де у зарубіжних банків вже працюють роботи і штучний інтелект. 2018 рік – прекрасний момент вкладати кошти в нові технології.

8. Якщо банки не зможуть знайти ресурси на автоматизацію і діджиталізацію, на допомогу клієнтам прийдуть фінтех-компанії, які потихеньку будуть відкушувати шматочки пирога доходів у банківського сектора (за оцінками компанії McKinsey під ризиком знаходяться до 40% банківських доходів). Крім того, на ринок виходять і великі гравці: мобільні оператори вже давно надають квазібанківські послуги всередині своїх мереж (переказ грошей між рахунками, короткі овердрафти) і планують впровадити технології в роздрібних торгових мережах, не залучаючи до цього банки і платіжні системи. Поки що це не виходить – електронні гроші можуть випускати тільки банки. Але Київстар вже отримав ліцензію як оператор платіжної інфраструктури. На банківський ринок дивляться поштові оператори.

9. І останнє: в 2018 році важливо зберегти незалежність Нацбанку, хоча бажаючих зазіхнути на неї буде більш ніж достатньо. Велика частина успіху реформ фінансового сектора лежить саме на плечах НБУ. Без інституційної незалежності центрального банку стане неможливим подальше посилення банківського ринку, його роздержавлення, реформи на небанківському ринку, валютна лібералізація, зниження інфляції, розвиток кешлес-економіки і багато

інших позитивних ідей, які є у існуючої команди. 2018 рік має стати роком, коли у НБУ буде постійний керівник, сильна команда і непорушний мандат.

Поживемо – побачимо, але це повинен бути непоганий рік для банківської системи і її клієнтів. Швидше за все, кращий, ніж 2017. Але з'єднання безлічі взаємозалежних чинників з високим рівнем невизначеності та політичні ризики можуть повернути сприятливу погоду в небезпечний шторм. Щиро сподіваюся, що ми зможемо цього уникнути.

Грицик К. В.

Білозерська ЗОШ №18 міста Добропілля Донецької області, 11 клас

Науковий керівник - практичний психолог школи Самарська М. В.

ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Глобалізація, нестримне зростання грошових ринків, загальна комп'ютеризація і розвиток ІТ- технологій спричинили появу в нашому суспільстві величезної кількості додаткових інститутів, фінансових інструментів і нових форм взаємодії між людьми. Одним з таких інститутів в сучасному світі виступає криптовалюта. Спочатку криптовалюту використовувало лише обмежене коло людей, які стояли біля витоків її заснування. Але потім, за кілька років, вона перетворилась на гігантську масштабну систему, що охоплює весь світ.

Криптовалюта – це цифрові монети, захищені від підробки, які можна зберігати в електронних гаманцях і переводити між гаманцями. Основною метою було створити систему незалежних угод, коли електронний платіж відбувається без впливу зовнішнього регулятора, тобто без можливості скасувати, заблокувати або оскаржити транзакцію. Для функціонування і захисту платежів використовуються криптографічні методи, при цьому інформація про транзакції не шифрується і завжди доступна у відкритому вигляді.

Сьогодні в світі налічується більше 1,7 тис. віртуальних валют. Понад 600 серед них є активними, а ринкова вартість 30 валют більше \$ 1 млрд. Інтерес до віртуальних валют різко зріс після досягнення рівня капіталізація Bitcoin \$ 1 млрд.

Bitcoin перша криптовалюта, яка була створена в 2009 році. Bitcoin можуть використовуватися для обміну на товари або послуги у суб'єктів, які їх визнають. Обмін на класичні валюти відбувається через онлайн-сервіс обміну цифрових валют, інші платіжні системи або обмінні пункти.

До ряду переваг Bitcoin можна віднести: відкритий код криптовалюти, безмежні можливості транзакцій, пірінгову мережу криптовалюти і відсутність інфляції, оскільки кількість монет в цій системі зростає з певною швидкістю, яка повинна збігалася зі швидкістю видобутку золота на планеті. З огляду на зростання складності видобутку наступних монет, існує прогноз, що ліміт валюти буде вичерпано за наступні 130 років.

На сьогоднішній день операції з криптовалютою проводять не тільки на безлічі бірж, обмінників та інших ресурсів в інтернеті, але і в багатьох оффлайн-компаніях: магазинах, сервісних центрах і навіть держустановах. Так, наприклад, відомі випадки видачі зарплати держслужбовцям в біткоінах, біткойн приймають до оплати в багатьох ресторанах, готелях, магазинах в ряді країн світу. У деяких азіатських країнах біткойни досить активно використовуються як альтернатива банківському рахунку і пластикових карт, оскільки банківське обслуговування в цих країнах дуже дороге.

Ми дослідили приклади визнання криптовалюти в декількох країнах. Великобританія – лідер криптовалютної інтеграції і одна з найбільш сприятливих і комфортних юрисдикцій для ведення криптовалютного бізнесу. Більш того, держава надає підтримку стартапам, пов'язаним із цифровим валютою. Однак остаточна позиція уряду щодо правового регулювання діяльності, пов'язаної з цифровими грошима, до сих пір не вироблена. Разом з тим держава має намір упорядкувати криптовалютні відносини, по-перше, з

метою запобігання злочинного використання цифрових валют для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та здійснення іншої незаконної діяльності і, по-друге, для підтримки інновацій в цій сфері.

Сполучені Штати Америки – одна з найбільш зручних у світі країн для ведення криптовалютного бізнесу. Тут інкорпоровані великі гедж-фонди, біржі та інші компанії, пов'язані з криптовалютою, а за багато товарів і послуг можна розплатитися не тільки фіатними або електронними грошима, але і цифровими. У США також поширені банкомати (АТМ), які надають можливість обміну фідуціарних грошей і криптовалюти.

Австралія прагне забезпечити сприятливі умови для розвитку технологічних компаній і створення власних фінтех-центрів. Уряд Австралії не виключає можливості використання технології Blockchain в різних сферах державного управління. Можливість застосування Blockchain розглядає і пошта Австралії. Активно розвиваються і недержавні проекти, пов'язані з цифровими грошима і децентралізованими технологіями.

Канада займає друге місце в світі після США за кількістю встановлених біткоїн-банкоматів. З метою кращого розуміння технології Blockchain держава розробляє цифрову версію канадського долара на його основі. Регулятори продовжують спостерігати за розвитком цифрової валюти і розподілених технологій, здійснюючи регулювання криптовалютної діяльності лише при необхідності.

У Китаї знаходиться один з найбільш швидкозростаючих фінтех-ринків у світі. Крім того, саме тут знаходиться більшість майнінг-пулів (наприклад, F2Pool, AntPool, BTCC і інші). З кожним роком кількість інкорпорованого в Китаї криптовалютного бізнесу зростає.

Японія – світовий лідер інновацій. Саме в Японію своїми лінгвістичними корінням сягає псевдонім засновника Bitcoin Сатоши Накамото. В Японії функціонує Комісія з цифровим активів Японії (The Japan Authority of Digital Asset), що є по суті саморегульованим органом.

Україна – країна, яка входить в ТОП-10 країн світу за кількістю користувачів Bitcoin. В Україні здійснює свою діяльність найбільше в СНД біткоїн-агентство Kuna, одним з проєктів якого є криптовалютна біржа. Тут функціонують також і великі девелоперські та дослідницькі компанії, наприклад, Distributed Lab. Застосування децентралізованих технологій планується і частково реалізується вже і на державному рівні: e-Auction 3.0, e-Vox, E-Ukraine. В Україні також дуже розвинене криптовалютне співтовариство. Поширенню криптовалюти в Україні сприяє організація BitcoinFoundationUkraine, яка прагне стати інформаційним центром поширення Bitcoin в нашій країні. Засновник організації BitcoinFoundationUkraine і агентства KUNA Михайло Чобанян ініціював запуск першої української Bitcoin-біржі.

Одна з найвідоміших на сьогоднішній день криптовалют Ефіриум. Завдяки їй, десятки перспективних проєктів, від відеоігор до торгових онлайн-майданчиків, отримують необхідне фінансування за допомогою випуску токенів. Токени це - валюта, яку можна купувати, продавати й використовувати в рамках ІТ-проєктів. Грамотно вибрані токени можуть послужити довгостроковій і перспективною інвестицією, що забезпечує хорошу прибуток своїм сміливим власникам. Подібні інновації багатьом здаються дуже ризикованими. Люди можуть розлучитися з останніми штанами, а падіння одного класу активів може потягнути на дно і інші. Однак, ризики йдуть з нами нога в ногу все життя. Багато з них, набагато більші, ніж вкладення в криптовалюту, однак, деякі ми навіть не усвідомлюємо. Квартира може згоріти, метеорит може впасти на саму сейсмічно спокійну зону миру і створити землетрус. Однак, у випадку з криптовалютами, при правильному підході ризики дуже обмежені.

Криптовалюта цікава тим, що вона не належить конкретній людині або регулятору, при цьому немає єдиного центру емісії і нагляду. Все, що відбувається всередині системи, це дії самих користувачів і безпосередніх

власників цифрових грошей. Тобто, криптовалюта виступає альтернативною класичних валют при деяких фінансових дисбалансах у світі. Американські коледжі та університети пропонують своїм студентам відвідати курси про кріптотехнологіях, а Bitcoin потрапив в ТОП технологічних трендів 2015 року.

За допомогою Bitcoin можна купувати товари в Інтернеті, а також оплачувати різні послуги. Кількість обмінників, де можна конвертувати електронні монети в “звичайні” гроші, а також торгових точок, які приймають “криптовалюту”, неухильно зростає. Таке нестримне зростання криптовалют продовжує турбувати світові центральні банки і регуляторів. Частину криптовалют купують за кредитні кошти, що несе значні ризики для кредиторів і систем. Так, за даними LendEDU, розрахунок за 18,15% біткоінів було здійснено з кредитних карт.

Причиною таких розпродажів у першу чергу стали заяви урядів Південної Кореї та Китаю про намір заборонити торгівлю криптовалютою. На частку цих країн припадає близько половини світового обороту ринку криптовалют, а на Китай – 80% всіх майнінгових потужностей.

Таким чином, криптовалюта має право на існування в різних країнах, в тому числі й в європейській Україні, а в перспективі стати альтернативною звичайної валюти.

Кіреєва Є.Д.

Спеціалізована школа № 155, 10-А клас

Науковий керівник - вчитель географії та економіки вищої

категорії, старший вчитель Лахтурова О.В.

ЯК ВИЙТИ З БАНКІВСЬКОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ?

Питання банківської кризи має вирішуватися одночасно з виходом України з економічної кризи, бо банківська система є однією з поживних речовин, що зветься економіка країни, банки - артерії цього організму.

Наша пропозиція провести наступні кроки:

1. Зменшення кількості банків.

В країні з населенням 40 млн немає необхідності тримати 150 банків і навіть 80 - дуже багато. На наш погляд ми повинні обмежити кількість присутніх банків чотирма - п'ятьма десятками. Пропозиція видалити з країни наступні категорії банків:

- а) кишенькові банки українських та іноземних олігархів із сумнівною репутацією;
- б) банки держав, які балансують на межі дефолту;
- в) банки, які не відповідають нормам НБУ докапіталізації та неспроможні формувати власний резерв задля забезпечення оплат по депозитам клієнтів;
- г) на розсуд політичних діячів та НБУ ми залишаємо питання перебування в Україні банків країни - агресора.

2. Можливість кредитування.

Тенденція останніх років полягає в тому, що банки мають велику гривневу масу, але при цьому кредити залишаються недоступним. Так не повинно бути. На ключові галузі економіки держава має виділяти свої дотації і вони мусять доходити до промисловця.

На власний розсуд банки також можуть видавати кредити, але відсоткова ставка за ними має бути значно зменшена. Наприклад: якщо дотації від держави дотримують 2-3 % , то НБУ має контролювати, щоб комерційні банки видавали не більше ніж під 10 - 12 %.

3. Геть корупцію.

На жаль, рейтинг України залишається не дуже привабливим. Як країні з низьким інвестиційним кліматом, IMF з великою оглядкою надає Україні чергові транші. Все це дає нам зрозуміти: якщо ми не впораємося з корупцією, криза триватиме.

Пропонуємо на законодавчому рівні відокремити бізнесменів від політики. Олігархи не мають керувати країною і впливати на прийняття законів.

4. НБУ керує.

Національний банк посилює моніторинг державних та комерційних банків з метою попередження банкрутства останніх. НБУ ініціює створення резервних фондів комерційними банками, окремого фонду державного значення для підтримки банківської системи. Втручання НБУ в діяльність банків має також підтримати антикорупційне бюро для повернення капіталів в Україну.

5. Конвертуємо гривню.

В країні з дефіцитом торгового балансу для уникнення кризи валюти є пропозиція для імпортерів пов'язувати договори з національною валютою.

Таким чином, держава може вийти на міжнародні ринки зі своїми гарантіями оплатити валютою будь-який договір, який буде розірвано з ініціативи українського контрагента. Такі дії приберуть ажіотаж навколо валюти і нівелюють умови для спекуляції. Цей захід може бути використаний як тимчасовий, до вирівнювання торгового балансу.

6. High - Tech

Банки мають дотримуватись науково - технічного прогресу. В сьогоденні банки мають своїм оснащенням відповідати нормативам часу: нікому не цікаво присвячувати банку 2-5 годин робочого часу для того щоб відкрити рахунок, отримати картку або провести платіж.

E-commerce, мінімальний контакт з грошима та представниками банку, оснащення останніми новинами технічного прогресу, як засобами розрахунку. Все для зручності та комфорту клієнта. Він має бути впевнений в безпеці своїх грошей та надійності банка-партнера.

7. Додаткові фінансові інструменти

- Відокремлення інвестиційних банків від комерційних;
 - Обов'язкове страхування депозитних портфелів та резервних фондів;
 - Перегляд основних нормативів з оцінки ризику кредитного портфеля.
- Перевага надається короткостроковим кредитом для компанії з коротким терміном оборотності капіталу

Висновки:

1. Держава має подбати про вдосконалення контролю за банківською системою шляхом підвищення якості законодавчої бази.
2. Реструктуризація банківського портфеля має бути направлена на його зменшення.
3. Регулятор має надати нові умови для фінансування важливих галузей економіки.
4. Держава має забезпечити своїми гарантіями спокій іноземних інвесторів та захистити інтереси вкладників та кредиторів.

Коноваленко Є. С.

Гімназія №283, 11 клас

Науковий керівник – вчитель вищої категорії Шиліна Н. В.

ЩО СТАНЕТЬСЯ, ЯКЩО ЗНИКНІТЬ УСІ ГРОШІ?

На мою думку, після зникнення грошей в кожній сфері господарювання відбудуться певні зміни.

Першим можливим наслідком є створення нової валюти, котра буде еквівалентна на той час колишнім грошам. Це буде щось, що є в кожному домі, або те, що не потребує великої кількості зусиль для добутку та виготовлення.

Другим наслідком може слугувати карткова система, що вперше з'явилися в Європі в країнах з великою кількістю постраждалих в результаті Першої світової війни. Карткова система (або нормований розподіл) - це система розподілу продуктів, товарів та послуг за картками (чи талонами), що видаються державою різним категоріям населення в умовах дефіциту.

Альтернативою нормованому розподілу є створення електронних засобів розрахунку та електронних гаманців. Таке рішення знизить рівень крадіжок та збільшить ефективність боротьби з фінансовими правопорушеннями, адже електронні потоки набагато простіше відстежувати ніж готівкові.

Третім наслідком є впровадження системи бартеру. Бартер - це прямий безгрошовий обмін товарами або послугами. Бартер на торгівля змінить податки на оброк, що існував да 15 століття. Оброк – це натуральний податок, данина продуктами традиційного натурального господарства, що стягувався феодалом з селян.

Робота банків буде припинена, тому що разом із грошима зникнуть органи, що контролюють валютно-кредитні відносини в суспільстві.

Суспільство зробить великий крок назад у своєму розвитку. Населення, так би мовити, повернеться в минуле, в той час, коли у простих селян не було грошей і вони були вимушені розраховуватися з іншими товаром або послугами.

Після впровадження бартерної торгівлі, на економіку буде очікувати великий стрибок у розвитку.

Економіка - це спеціалізована система, яка контролює виробництво, розподіл, обмін і споживання товарів та послуг.

Після зникнення грошей, суспільство буде потребувати створення різноманітних ідеологій та концепцій в сфері господарювання. Це і буде великим поштовхом для розвитку економіки.

Звісно, це все лише мої власні припущення, адже ніхто достовірно не знає, станеться зі світом після закінчення грошей.

Лебединець К. В.

Машинобудівний коледж Сумського державного університету, 3 курс

Науковий керівник – викладач економічних наук Скороходова Л. І.

СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, БАНКИ, ГРОШІ - ЩО Є НАЙГОЛОВНІШИМ В ЕКОНОМІЦІ?

На перший погляд у переліку: суспільство, держава, банки, гроші найголовнішим в економіці є гроші! Бо всім у світі керують гроші. Але так це

насправді? Які ще існують вагомі підстави для цього твердження? Для початку визначимо, що таке економіка, а потім розглянемо чотири її аспекти та визначимо роль кожного з них.

Економіка — це наука, яка займається вивченням способів максимально ефективного використання наявних у розпорядженні обмежених ресурсів. Також економікою називають спеціалізовану систему, контролюючу виробництво, розподіл, обмін і споживання товарів і послуг [1].

В основі всієї економіки лежить виробництво товарів. Вони, у свою чергу, задовольняють попит споживачів і створюють механізм торгівлі, споживання та обміну. Для цього виробництво потребує природних, виробничих та трудових ресурсів. Кількість всіх ресурсів є обмеженою тому їх необхідно використовувати найбільш ефективним способом. Це означає що, максимальний результат повинен бути досягнутий при мінімальній затраті відповідного виду ресурсів. Для того щоб отримати ці ресурси нам необхідні гроші (власні або позикові).

А людська праця може бути ресурсом? Так, її можна купити. Плата за людську працю називається заробітною платою (відрядною і погодинною). Також люди, тобто суспільство, створюють товар (ресурс) який потім можна продати. В економіці ресурси розрізняють за такими видами:

трудові ресурси до них відносять працю людей з їх знатністю до вироблення продукції ;

капітал поділяється на фінансовий капітал (банківські активи та цінні папери) і реальний капітал (виробничі блага);

підприємницький ресурс тобто здатність людей бути підприємцями, організовувати виробничі процеси;

знання які ми отримуємо у спеціально відведених для цього місцях (школах, університетах) та самостійно (самоосвіта). Вони необхідні нам для господарського життя та створення нового або вдосконалення вже існуючого;

природні ресурси до них відносять біологічні, водні, земельні, рекреаційні та інші запаси.

На захист суспільству і трудовим ресурсам в економіці Аристотель (384-322 рр. До н.е.), а слідом за ним європейські середньовічні мислителі-схоласти вважали працю одним з головних економічних ресурсів. Подібний підхід розділяла і перша економічна школа в світі - меркантилізм. Шотландець Адам Сміт (1723-1790), що заклав фундамент економічної теорії, розглядав такі економічні ресурси, як праця, земля і капітал [2].

Але суспільство це не тільки трудові ресурси, а й споживчі. Вони створюють попит на товари і послуги таким чином рухаючи економіку вперед. Вони створюють головні складові економіки: споживання, розподіл, виробництво і обмін ресурсів. Люди живуть у суспільстві яким керує держава. Держава створює соціально і економічно важливі закони, а отже має великий вплив на економіку і її розвиток. Але наскільки держава є важливим складовим аспектом економіки?

В історії можна виділити декілька етапів еволюції ролі держави в економіці: держава як орган політичної влади, держава як "нічний сторож" (тільки контроль без особливого втручання), держава як інструмент макроекономічного регулювання та "соціальна держава" - ефективна держава в умовах глобалізації економіки. У деяких етапах історичного розвитку держава будувала свою політику невтручання в економіку (це відбувалося до XX ст.), а у деяких повністю контролювала її [3].

Регулююча роль держави у ринковій економіці визнається практично всіма школами сучасної економічної теорії. Однак щодо меж регулювання і впливу держави на економіку одностайного рішення або формули успіху немає. З цього можемо зробити висновок що держава впливає на економіку тільки для її контролю, а у деяких випадках і зовсім не впливає, щоб не зашкодити. Все залежить від ситуації.

Банки контролюють грошові потоки, видані кредити і інвестиційні кошти. Вони виконують розподільчу і контролюючу функцію в економіці. Тобто вони тільки допомагають і обслуговують економіку не приймаючи провідної ролі.

Отже ми розглянули всі чотири аспекти економіки і можемо зробити такий висновок: економіка вчить нас правильно розпоряджатися товарами, а товари виробляють люди, соціум, суспільство. Виходить *люди* головні і без них немає товарів і попиту на товар (гроші також друкують люди). На мою думку з усього вище приведенного *соціум* є найголовнішим в економіці. Але треба зазначити, що гроші і інші складові не менш важливі. При правильному розподілі ресурсів і обов'язків можна створити налагоджений механізм процвітаючої економіки.

Література:

1. <http://korysniporady.com.ua/shho-take-ekonomika-ponyattya-i-osnovni-skladovi-ekonomiki/>
2. http://stud.com.ua/19489/ekonomika/ekonomichni_resursi
3. http://pidruchniki.com/15800119/ekonomika/rol_derzhavi_ekonomitsi

Левченко А. С.

Мацьовита С. О.

ДВНЗ «ККБАД», 2 курс

Науковий керівник- Бичкова Л. О.

УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО. ЩО БУДЕ, КОЛИ ЗНИКНУТЬ ГРОШІ? І ЧИ ЗНИКНУТЬ ВЗАГАЛІ?

В результаті проведеного дослідження, ми виявили, що в Україні готівка зникне приблизно через 50 років, а у ЄС- через 10. Хоча з 2016 ми вже можемо спостерігати швидку заміну готівки на безготівкові розрахунки. Незважаючи на розвиток технологій, основною формою розрахунків між фізичними особами залишається готівка.

Також хотілось зазначити, що готівка має свої переваги та недоліки. Серед переваг можна виділити наступні: застереження від інфляції, перевірку на фальшивість та глобальну надійність, а серед недоліків- вразливість до крадіжок та складності транспортування у великій кількості.

Безготівкові розрахунки відіграють значну роль у суспільстві (тільки Інтернет-платежів в Україні було здійснено на суму 113 млн. грн.). Але дослідження показало, що в них є як переваги, так і недоліки. Серед головних переваг слід виділити відносно простий і швидкий документообіг, прискорення руху коштів та відстежування сплати податків, а серед недоліків- недостатня гарантія платежу.

У 2018 році в Україні були введені нові обігові монети. Цей крок дозволить державі заощадити з урахуванням строку служби монет (а саме 20 років, для порівняння, строк служби банкнот низьких номіналів- 2 роки) 1 000 000 000 грн. При цьому, на 47% зменшиться кількість монет в обігу, а на 40%- кількість банкнот.

Паралельно з дослідженням, ми провели експеримент «Чи можна прожити хоча б один день без готівки?». Результат нас вразив. Спираючись на нього ми можемо сміливо стверджувати, що життя без готівки існує (хоча готівка, звісно, відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни).

Отже, можна зробити такий висновок:

- Без грошей неможливе існування жодної економіки!;
- М0/ ВВП в Україні майже 14,5%, а у країнах Скандинавії- в межах 2-3%;
- Чим вище рівень проникнення безготівкових платежів, тим вище рівень життя;
- Чим менше готівки перебуває в обороті, тим складніші умови для існування тіньового бізнесу;
- Безпека- вкрати віртуальні гроші складніше, ніж кеш;

- Банки проводять серед своїх клієнтів розіграші подарунків, випускають брендові картки;
- Високий рівень готівки в обороті гальмує ріст економіки;
- Прозорість- «брудні» гроші покласти на банківські рахунки тяжче.

Література:

1. Гроші та грошово-кредитна політика: навч. посіб./ О. Гриценко.- К.: Основи, 1996.-180 с.-ISBN 966-500-135-3 : Б. ц.
2. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика: пер. с англ. [Текст] / Э.Д. Долан, К.Д., Кэмпбелл Р.Д.Кэмпбелл. - Санкт-Петербург : Оркестр, 1994. - 496 с. - 2 прим.. - ISBN 5-87685-007-1 : Б. ц.
3. Ринок цінних паперів: забезпечення діяльності комерційного банку [Текст] : практ. посіб. / Ю. М. Лисенков, О. В. Величко, Ю. В.Костинський. - К. : ІНТЕЛ, 1993. - 141 с. - Б. ц.

Лиса Д. Ю.

*Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного
авіаційного університету, 2 курс
Науковий керівник – викладач економічних дисциплін Білан О. Л.*

ЩО СТАНЕТЬСЯ, ЯКЩО ЗНИКНУТЬ УСІ ГРОШІ?

Сучасний світ перебуває в постійному розвитку, який зачіпає всі сфери життєдіяльності людей. До чого ж цей рух призведе нас у майбутньому? Чи залишиться ще щось звичне для нас, чи нове покоління буде поглядати на нас з подивом?

Гроші — особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг.

Неповноцінні гроші (паперові), без яких сучасній людині важко уявити своє життя, виникли ще в середині XIX століття.

Але з часом гроші набули нових форм, і зараз вже нікого не здивувати виразом “електронні гроші” чи “криптовалюта”.

У сучасному світі досить легко простежити тенденцію до зникнення готівки з обігу. Натомість збільшується кількість людей, які надають перевагу використанню банківських карток, електронних гаманців та криптовалют.

Незважаючи на достатню кількість недоліків перерахованих вище форм грошей, існує велика вірогідність того, що через кілька років готівка повністю або частково зникне з обігу.

Та мабуть варто приділити увагу ще й такому питанню:

«Що станеться, якщо зникнуть усі гроші?»

Пропоную розглянути далі. Уявіть собі ситуацію:

Одного разу після важкого робочого дня, взимку 2030 року, ви виходите з офісу та чекаєте на свій аеромобіль.

Подивившись на голограму годинника над будівлею, ви розумієте, що у вас ще залишається час на чашку кави.

Готівка вже давно відійшла в минуле, та й гроші у інших формах існування вже майже зникли, то ж як саме ви розрахуєтесь за бажану каву?

Однією з найбільш реальних альтернатив грошей є повернення до бартерного обміну. Ще в часи, коли вчені тільки починали давати визначення грошовим відносинам, люди доволі успішно обмінювалися товарами один з одним. Бартер (міна) — прямий безгрошовий обмін товарами або послугами.

Доволі реальною та відомою нашим нащадкам є карткова система розрахунків. Карткова система з'явилася в Європі в країнах постраждалих в результаті Першої світової війни. Особливо яскраво цей спосіб отримання товарів та послуг був виражений у СРСР. Карткова система – система розподілу продуктів, товарів та послуг за картками (або талонами), що диференційовано видаються державою різним категоріям населення в умовах дефіциту.

За основу третьої теорії розвитку я взяла книгу А. Кузьменко «Місто, в якому не ходять гроші». Його ідея полягає в розрахунку послугами, тобто це

така система відносин між людьми, за якої задля того, щоб отримати товар чи послугу потрібно виконати певне завдання. Хочу зазначити, що у порівнянні з іншими варіантами, ця теорія має дуже багато недоліків, адже досить складно буде слідкувати за тим, щоб якість товарів та послуг відповідала складності виконуваних завдань та за уникненням зловживання владою тих, хто надає товари та послуги.

Повертаючись до нашої кави:

У кав'ярні бариста оголошує вам вартість придбаного напою. Це буде:

- Ви обміняєте на каву новий випуск журналу “Майбутнє планети”.
- У вас ще залишилось кілька талонів на каву з минулої заробітної плати, потрібно їх використати.
- Бариста попросить вас протерти столи у кав'ярні, щоб отримати свою каву.

Звісно, кожен з цих варіантів є утопічним та навряд чи можливим у реальності.

З економічної точки зору повне зникнення грошей з обігу є нереальним та призведе до краху фінансової системи.

Можливо, у майбутньому деякі країни, скоріш за все невеликі за розміром, виключать готівку з обігу, але це не призведе до зникнення грошей через необхідність підтримувати зв'язки з іншими державами.

Якщо зникнуть усі гроші, світ опиниться на межі існування. Життєдіяльність сучасного суспільства без грошей можливо лише у межах утопічного уявлення, в реальності це здійснити неможливо. Та й навіщо?

За багато століть гроші пережили багато етапів свого розвитку, якісь форми зникають, замість них створюються нові, і так до нескінченості. Скоріш за все, в майбутньому електронні гроші набудуть нової більш досконалої форми, і саме це є реальністю до якої необхідно прагнути.

Минів Вікторія Русланівна

Великомостівська ЗЗСО I-III ступенів

Науковий керівник - вчитель економіки Гриценко І.І.

СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, БАНКИ, ГРОШІ – ЩО Є НАЙГОЛОВНІШИМ В ЕКОНОМІЦІ?

Що ж насправді є найголовнішим в економіці ? Це питання звучить дедалі частіше, й хвилює все більшу й більшу кількість не лише фахівців, а й пересічних громадян. Враховуючи актуальність даної теми спробуємо дослідити роль суспільства, держави, банків та грошей в економіці та дати відповідь на поставлене питання.

У сучасному світі суспільство відіграє значну роль в економіці країни. Суспільство – самодостатня соціальна система, основою якої є взаємні стосунки людей, що складаються в процесі реалізації особистих потреб кожного. Суспільство є системою, яка сама відтворюється. Самовідтворення є об'єктивною властивістю соціальної системи. Сучасне українське суспільство має значний дисбаланс основних складових. Найголовнішою диспропорцією розвитку є те, що водночас із демократизацією суспільства не відбулась демократизація економіки. Різко скорочується виробництво, поглиблюється економічна криза, а отже, знижується життєвий рівень населення. Сучасні темпи розвитку економіки настільки мізерні, що сподіватись на поліпшення життя в найближчий час не доводиться. Однак саме держава може це змінити.

Держава завжди займалася економічною діяльністю, втручаючись в дію суб'єктів економічного життя і забезпечуючи тим самим стійкість політичної влади. Держава-це універсальна політична форма організації правління. У класових суспільствах держава - це не просто орган політичного управління, орган політичної влади. Це політичне знаряддя в руках економічного пануючого класу. Саме держава силою політичної влади забезпечує владу в

суспільстві того класу, який є пануючим в економічних відносинах. Отже держава також є важливою в економіці. Хоч вона відіграє меншу роль ніж суспільство, але здатна покращити життя найголовнішому фактору економіки – суспільству.

Банк – кредитно-фінансова установа, яка здійснює грошові розрахунки, акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити та здійснює інші послуги за фінансовими операціями. Сучасний етап розвитку банківської системи в Україні свідчить про те, що в нашій державі відбувся процес становлення дворівневої банківської системи, який набув глибокого впливу на загальноекономічний розвиток. Першочерговим завданням банківської системи України має стати процес нарощування банківського капіталу! Згідно прогнозів UIF на 2018 рік зміна реального гривневого ВВП за песимістичним сценарієм складе -0,8%, базовий сценарій передбачає ріст реального гривневого ВВП до рівня 2,9%, а от оптимістичний сценарій прогнозує даний показник на ще вищому рівні 5,3%, що наближає країну до показників 2011 року коли реальний ВВП складав 5,5%.

Гроші – особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг. Гроші виконують функції мірила вартості та засобу обігу. Крім того, вони є засобами нагромадження та платежу. Грошова економіка – економіка, в якій гроші є засобом обігу. В наші дні господарство засноване на бартері, зустрічається рідко. Отже, гроші у житті суспільства відіграють значну роль. Роль грошей тісно пов'язана з їх функціями. Якщо функція грошей – це їх конкретна “ робота ” що до обслуговування руху вартості на певному етапі процесу відтворення, то роль грошей - кінцевий результат цієї “ роботи ” , її наслідок для суспільства.

Для економічного розвитку країні необхідні такі складові: суспільство, держава, банки, гроші. Лише при наявності цих чотирьох складових покращуватиметься економіка країни. Однак, важливість кожної складової різна:

1. Суспільство відіграє найголовнішу роль.
2. Держава знаходиться на другому місці.
3. Банки посідають третю позицію.
4. А найменш вагомими виявились гроші.

Проте найвищого економічного розвитку можна досягнути лише зважаючи на всі складові економіки, а саме в такій послідовності як: суспільство, держава, банки, гроші.

Рябенко В. Д.

*Черкаський комерційний технікум, 2 курс
Науковий керівник – спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист Мойсеева Л.Й.*

ЩО СТАНЕТЬСЯ, КОЛИ ВСІ ГРОШІ ЗНИКНУТЬ?

Історія грошей розпочинається ще до нашої ери, в період розквіту великих цивілізацій. Раніше люди просто обмінювалися потрібними речами за принципом «ти – мені, я – тобі», але потім з'явилися грошові знаки, за визначену кількість яких можна було стати володарем бажаної речі.

Роль грошей є результатом їх функціонування і виявляється у стимулюючому чи гальмуючому впливі грошей на певні економічні процеси. Такий вплив забезпечується саме наявністю грошей на ринку, завдяки чому всі економічні суб'єкти функціонують у грошовому середовищі, а також зміною кількості грошей в обороті, тобто грошам належить ключова роль в ринковій економіці.

По-перше, суспільна роль грошей і їх основна функція в економічній системі проявляється у тому, що вони виступають зв'язуючою ланкою між товаровиробниками.

По-друге, гроші є об'єктом грошово-кредитного регулювання економіки промислово розвинених країн.

По-третьє, в умовах поглиблення міжнародних господарських зв'язків, гроші обслуговують процес обміну між країнами, а саме – рух товарів, робочої сили та капіталів.

По-четверте, гроші набули принципово нової якості – стали носієм капіталу.

По п'яте, за допомогою грошей відбувається утворення і перерозподіл національного доходу через державний бюджет, податкову політику у державі, інфляційні процеси. Високий рівень розвитку сучасної ринкової економіки зумовив висунути нові вимоги до сучасних неповноцінних грошей, а саме для людини як одиничного суб'єкта гроші дають:

1. Достаток: можна купити все необхідне і бажане.
2. Незалежність: купувати і робити, що хочеться.
3. Можливості: жити по засобах, дозволяючи собі трохи або багато більше.
4. Статус: певні гроші дозволяють купувати і робити певні речі, входити в певні кола.
5. Впевненість: у житті бувають різні ситуації і складності, але 95% з них можна вирішити за допомогою грошей.
6. Свободу: вибору, бажань, прагнень.

А що буде якщо зникнуть всі гроші на планеті Земля?

Розглянемо це питання детальніше.

Позитивні наслідки:

1. Зникнуть усі борги (за іпотеку, кредит у банку), не потрібно буде віддавати позичку другу/знайомому. Якщо предметом боргу виступають грошові кошти, то після їх зникнення особа практично позбувається відповідальності за повернення кредиту/позички.

2. Люди втратять сенс працювати і частина почне подорожувати і пізнавати світ. Якщо держава ставить за мету створення людини – споживача,

то єдиною метою багатьох громадян може стати матеріальне збагачення. У даний час багато держав успішно проводять подібну політику. Завжди будуть з'являтися нові моделі автомобілів, нові речі, електроніка – людині з матеріальною метою в житті немає меж для задоволення потреб. Тут сперечатися складно, але робити їх єдиним сенсом життя, на мій погляд, це зробити себе нещасною людиною. Зникнувши, гроші дадуть відчуття свободи і розпочати життя, сповнене подорожей і пізнання як себе, так і навколишнього середовища.

3. З'явиться нове мірило успіху й багатства. Престиж, високий статус у суспільстві – це те, до чого прагне майже кожен. Грошові кошти є візитною карткою престижу. Не секрет, що вони є головним мірилом успіху в соціумі. Якщо зникнуть гроші для людей, хоча б на деякий час з'явиться нове мірило успіху, наприклад, рівень знань та освіти, благородність та чесність групи людей (сім'ї, колективу) чи окремого суб'єкта тощо.

4. Можливий перехід на єдину валюту. Існування на світовому ринку багато видів валют хоча і допомагає регулювати ситуацію в країні/групі країн, та це все одно ускладнює роботу грошового міжнародного механізму. Перехід на єдину валюту спричинить низку значних змін на кредитному та фондовому ринках: різко скоротяться валютні ризики; посиляться тенденція зниження кредитних ризиків; прискориться процес інтеграції фондових ринків тощо, що позитивно вплине на розвиток міжнародної економіки і кожної країни у цілому.

Негативні наслідки:

1. Оскільки зникнуть гроші, то згодом і закриються банки, а це означає, що велика кількість людей втратить робочі місця, заощадження, заробітну плату тощо. Банківська система сьогодні – це одна з найважливіших та невід'ємних структур економіки. Історично розвиток банків та товарного виробництва йшли поруч і тісно переплітались. Банки при цьому формувались як фінансові посередники, що залучають капітал, заощадження населення та інші грошові засоби, котрі вивільняються в ході господарської діяльності, і надають їх у

тимчасове користування іншим агентам, що потребують додаткового ресурсного капіталу.

2. Зупиняться усі підприємства. Оскільки зникнуть гроші, то до підприємства не буде надходити прибуток і підприємець, як і робітники даного підприємства, втратять сенс продовжувати діяльність і, як наслідок, зупинка підприємства.

3. Дефіцит продуктів споживання призведе до того, що більшість людей буде займатися сільським господарством. З того моменту як зникнуть гроші, товари у магазинах і супермаркетах знеціняться. Люди почнуть масово розбирати і акумулювати продукти першої необхідності (продовольчі та непродовольчі товари). Таким чином, через закриття підприємств, що виготовляють і постачають продукти споживання, з'явиться дефіцит товарів, у той же час праця людей у сільському господарстві може у подальшому негативно вплинути на розвиток технологій і на екологію планети.

4. Повернеться натуральне господарство (обмінна торгівля), що може повернути суспільство на 3000 років назад. Гроші – особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг. Після їх зникнення людство знову буде здійснювати обмінну торгівлю виробленими надлишками продуктів, виробів. Можливий також з часом перехід на карткову систему, подібну до «воєнного комунізму» (1917-1921 р.р.).

5. Буде призупинено розробку і виготовлення ліків, техніки, інноваційних ідей. За відсутності грошей більшість людей втратить сенс їх розробляти та виготовляти. Інші ж не матимуть змоги придбати сировину/матеріали для виготовлення певної продукції.

6. З часом зникне і кіноіндустрія, кабельне телебачення, Інтернет, соціальні мережі. Телебачення і Інтернет – це основні ресурси, що надають неосяжний обсяг інформації. Кіно і соціальні мережі виконують виключно розважальну функцію. Зникнення грошей також згубно вплине на них. Власники телекомпаній, компаній, що надають можливість з'єднатися з

мережею Інтернет, як і власники інших підприємств (фірм), не маючи прибутку і можливості продовжувати свою діяльність, зупинять її. Також зникнуть такі професії як актор, співак, телеведучий, блогер тощо.

7. У деяких країнах люди розпочнуть об'єднуватись у групування (банди) задля нечесного збагачення, займатися здирством, вбивствами та іншою кримінальною діяльністю з метою отримання продуктів харчування, високоліквідних речей тощо.

8. З'являться спекулянти, які власний дім/гараж/ інші приміщення перетворюють на склад з високоліквідними речами. Вони стануть прототипом сучасного олігарха.

Отже, зникнення грошей несе за собою в більшості згубні наслідки, ніж позитивні. Втрата грошей для суспільства – це втрата 3000 років. Можливо, у майбутньому людство перейде з ринкової економіки до іншої економічної системи і з часом замінить гроші на інший загальний еквівалент вартості товару. Зараз це поки зробити неможливо.

Семенець В. А.

Криворізький державний комерційно-економічний технікум, 3 курс

Науковий керівник:

викладач вищої категорії, викладач-методист Пономаренко Н. В.

ЧИ МОЖНА НАДРУКУВАТИ ГРОШЕЙ СТІЛЬКИ, ЩОБ УСІМ ВИСТАЧИЛО?

Світова валютна система, як закріплена міжурядовими угодами форма організації валютних відносин, постійно еволюціонує задля сприяння міжнародному валютному співробітництву, зростання міжнародної торгівлі та усунення валютних перешкод у міжнародній торгівлі. Цьому й має сприяти уряд кожної з країн світу, вибудовуючи власну національну грошову політику.

У кожної людини в певному віці виникало звичайне людське питання, чому ж не можна надрукувати стільки грошей, щоб усім вистачило? Чому Національний банк України (НБУ) не може взяти та надрукувати стільки гривень, аби можна було виплатити, наприклад, державний борг України (77,37 млрд. доларів на 1.03.2018р.) чи роздати гроші усім, хто має в них потребу, тим паче, що таких зараз побільшало? [1] Все геніальне, як відомо, просте. А надрукувати просто більше грошей задля вирішення проблем – просте рішення. Та не все так легко та просто.

Щоб відповісти на це питання, треба спочатку зрозуміти що ж таке гроші за своєю сутністю. Гроші за своєю природою є замінником товару, є мірою його вартості. Та що ж стоїть за цими папірцями, чим вони забезпечені?

До Другої світової війни у світі діяв так званий золотий стандарт, тобто валюта кожної країни мала бути забезпечена певною кількістю золота. 100 грн УНР, наприклад, станом на 1918 рік були забезпечені 0,044 г. золота [2]. Та недоліками цієї системи були висока вартість функціонування, жорстка залежність від зовнішніх факторів та недостатня еластичність.

У 1944 році, відповідно до Бреттон-Вудської угоди, світовою резервною валютою був проголошений американський доллар. Тобто валюта кожної країни угоди була забезпечена долларом, а вже доллар був забезпечений золотом. 35 доларів можна було у будь-який момент обміняти на унцію золота). Але і ця система провалилась через ту ж високу вартість функціонування, через складність для США забезпечувати постійно доллар золотом та через те, що мала досить суперечливий характер, оскільки багато країн були незадоволені позицією долара у світовій валютній системі.

Зараз у світі діє Ямайська валютна система, встановлена 1976 року. Для її функціонування міжнародним валютним фондом (МВФ) були емітовані так звані СПЗ (Спеціальні права запозичення) – штучний резервний платіжний засіб, що існує лише в електронному вигляді. Ці СПЗ розподіляються між країнами членами пропорційно до їхніх квот. І за результатами самітів останніх

років лідерів країн G20 у перспективі можлива лише модифікація існуючої Ямайської системи з метою підвищення її функціональної здатності [3].

До речі, 4 травня 2018 року Україна перерахувала до МВФ 257,25 млн. СПЗ або близько 368 млн. доларів, покривши таким чином частину державного боргу. 1 СПЗ = 37,46 грн на 03.05.2018 за курсом НБУ [4]. Розрахунки з МФВ і мають проводитись, використовуючи СПЗ, відповідно до угоди 1976 року.

Тож повернемося до нашого питання - якщо грошей раптом стане більше, ніж товару, що виробляється в країні, то ціна на них підвищиться, оскільки виробникам та продавцям не залишиться нічого, крім підвищення цін, коли у населення з'явиться багато грошей та стрімко підвищуватиметься попит на товари. Цей процес, який у масштабах країни триває місяцями та роками, зветься інфляція. Тобто, це надмірне, проти потреб товарообігу, збільшення кількості паперових грошей з наступним їх швидким знеціненням. Проявляється зростанням загального рівня цін та зниженням купівельної спроможності грошей.

Надзвичайно яскравий приклад шалених темпів інфляції – Німеччина 1923 року. Тоді німці на собі відчули, на своєму досвіді переконалися, що означає інфляція в $3,25 \times 106\%$. Вони могли спостерігати за дворазовим зростанням цін кожні 50 годин.

У період 1993—1995 рр. Україна пройшла крізь період гіперінфляції. У 1992 році найвищим номіналом була купюра в 100 купонокарбованців. До 1995 року найбільшим номіналом став мільйон купонокарбованців.

Інфляція ж у свою чергу впливає на валютний курс національної валюти. Коли в країні великі темпи інфляції, то ніхто не хоче тримати свої гроші у такій валюті, бо вона постійно дешевшає. Серед населення підвищується попит на іноземну валюту, а національна втрачає свою цінність.

В Україні з 2014 року встановлений плаваючий валютний курс (до цього був фіксований). Тобто ціна гривні тепер визначається лише попитом на неї на валютному ринку. Задля підвищення попиту гривні на ринку, Україна має

підвищувати загальнонаціональну продуктивність праці, створювати привабливе середовище для інвесторів для залучення іноземного капіталу.

Якщо інфляція буде лише збільшувати темпи, то в кінцевому результаті держава вимушена буде оголосити дефолт, тобто повідомити, що вона опинилась у становищі, в якому не може виплачувати свої борги та виконувати свої фінансові зобов'язання. Дефолт означав би спад виробництва, відтік капіталу, знецінення національної валюти, втрату довіри кредиторів, колапс банківської системи, банкрутство підприємств та збідніння населення. Україні вдалось уникнути дефолту завдяки траншам МВФ, що не дозволяли гривні безконтрольно стрімко дешевшати.

Отже, можна сформувати такий ланцюжок наслідків, що буде запущено, якщо почати безмежно друкувати стільки грошей, скільки захочеться:

1. безмежна емісія грошей та відпуск їх до населення;
2. зростання попиту на товари;
3. підвищення цін на товари виробниками та продавцями;
4. збільшення темпів інфляції;
5. знецінення національної валюти;
6. збільшення обсягу державних зобов'язань;
7. оголошення державною дефолту.

Зараз у НБУ відзначають, що протягом 2018-2020 років інфляція в Україні буде поступово знижуватися, що буде забезпечено збереженням жорсткої монетарної політики, збільшенням пропозиції продуктів харчування і уповільненням імпортованої інфляції, тобто уповільнення росту цін на імпортовані товари.

Ми сподіваємось, що якнайкраще передали сутність грошей та зрозуміло розповіли про наслідки від їх неконтрольованої емісії. Безпідставне збільшення кількості грошей, на жаль, не зробить всіх людей багатими.

Перелік використаних джерел інформації :

1. Сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg/derzhavnyi-borh-ta-harantovanyi-derzhavoiu-borh>
2. Сканована банкнота Української Народної Республіки, розміщена у вікіпедії – вільній енциклопедії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Ukrainian_100_hryvnia%27s_note_of_the_People%27s_repub.jlic_of_Ukraine_%281918%29_front_side.jpg
3. Еволюція світової валютної системи. Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/18040125/ekonomika/evolyutsiya_svitovoyi_valyutnoy_i_sistemi
4. Україна перерахувала Міжнародному валютному фонду почти \$370 млн. Стаття на інформаційному телеканалі і мультимедійній платформі NEWSONE. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://newsone.ua/news/economics/ukraina-perechislila-mezhdunarodnomu-valjutnomu-fondu-pochti-370-mln.html>

Сінгаївський О. Д.

Чернівецький ліцей №1 математичного та економічного профілів 9-А клас

Науковий керівник – Місевич О. М.

ЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ ?

Зараз криптовалюти є невід’ємною частиною ринку. Але так як це відносно нова і ще повністю не вивчена грошова одиниця зі своїми особливостями, більшість країн і людей ще не визнали її як таку.

Технологія їх дії «Блокчейн» зараз стрімко набуває популярності. Саме вона забезпечує децентралізованість і непідвладність валюти. Жоден банк не

контролює її, і тому транзакції відбуваються без комісії і без посередників, що забезпечує рівень надійності грошей такого типу. З цим пов'язана одна проблема: відсутність перевіряючих органів не гарантує легальність товару, за який було заплачено криптовалютою. Незважаючи на це, ставлення до неї поступово покращується на законодавчому рівні. «Я вважаю, що валюта, яка не підкоряється уряду – прекрасна ідея» - казав Альберт Гор, віце-президент США. А проблеми з нелегальністю товарів можна вирішити іншим законним способом.

Усього за десятиліття така технологія увійшла у наше життя, змінивши саму суть банківської системи вперше за кілька століть. Використання такого потенціалу забезпечене також високим рівнем технологій – без комп'ютерів не могло бути і електронної валюти. Багато корпорацій, банків і органів влади дуже бояться широкого використання таких валют – адже вони стануть непотрібними і збанкрутують. Але світ змінюється, і тому б я радив їм не відставати, адже нові криптобанки і криптобіржі зараз заробляють чималі гроші.

В той час звичайні люди занепокоєні їх непідкріпленістю і ненадійністю. Можна розглянути той самий біткоїн - чи не найпопулярнішу криптовалюту: менш ніж за рік він подорожчав у 40 разів при початковій ціні в 500\$! Але після стрімкого росту біткоїн впав у два рази. На жаль. Сама ціна валюти залежить від алгоритму, в якому бере участь кожен власник коїну: якщо люди більше довіряють валюті і використовують її, то курс йде вгору. Я вважаю, що не варто описувати системні алгоритми певних валют, адже мова йде про блокчейн в цілому. А сам біткоїн буде мати мінімальну ціну, не нижчу за ціну електроенергії для його добування. Зараз це приблизно вісім тисяч доларів, тому не треба боятися, що його ціна повернеться у часи 2015 року. Тим більше, їх все складніше добувати, тому і ціна буде стабільно зростати з часом.

Саме ж практичне використання такої валюти абсолютно необмежене – це ж те саме, що і звичайні гроші. А ними ми користуємося кожен день. Вже

зараз сотні компаній приймають криптовалюти разом зі звичними нам папірцями на одному рівні. Їх обіг зробить операції і сам світовий ринок простішим, а транзакції – швидшими. Накритися це все може тільки за однієї умови – заборони на законодавчому рівні. Це вже сталося в деяких економічно нерозвинених країнах : Китаї, Кореї і частково в Росії. На жаль, такий сценарій загрожує й Україні, бо державним компаніям і банкам це жахливо невигідно. Ми втратимо шанс на валюту без держконтролю і інфляції.

В деяких країнах до такого ще просто не готові: не дозволяє рівень технологій або висока злочинність. Нам же потрібно вивчити ці можливості і почати ними користуватися. Адже блокчейн можна використовувати в інших галузях, де потрібна децентралізація і надійність, наприклад, в парламентах країн а також інших правових та економічних цілях.

Все геніальне – просте, і навпаки. На фундаменті ІТ індустрії, економічних проблем та минулого досвіду виникло принципово нове рішення. В найближчі часи все більше людей буде використовувати такий спосіб розрахунку через його надійність і зручність. Адже сама ідея такої платіжної системи полягає в незалежності і опирається на незламні фундаментальні математичні алгоритми. Також є сподівання на ще кращу економічну модель, але навіть з усією фантазією складно це уявити. На мою думку, це чи не найнадійніша валюта в світі на даний момент.

Наукове видання

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС РОБІТ ТАЛАНОВИТОЇ МОЛОДІ
У СФЕРІ ГРОШЕЙ, ФІНАНСІВ ТА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

Збірник есе учасників грандфіналу конкурсу

Київ, 18 травня 2018 р.

Підписано до друку 22.06.2018р.
Формат 64х90/16 Папір офіс. друк офіс. Ум. Друк арк. 3,27
Гарнітура Times New Roman. Наклад: 100 прим.,
Замовлення №22/06/18

Видавець: ТОВ НВП «Інтерсервіс»
м. Київ, вул.. Бориспільська, 9.
Свідоцтво серія ДК №3534 від 24.07.2009р.

Виготовлювач: Типографія «Айс Принт»
Тел: +38 (099) 192-00-33, +38 (048) 706-92-82
Site: www.ice-print.com.ua
E-mail: info@ice-print.com.ua